

Andragoškega centra Slovenije

11. Evropski kazalniki: Dosežena formalna izobrazba odraslih – različni vidiki

Delež prebivalstva, ki je dosegel vsaj srednješolsko izobrazbo (od ravni ISCED 3C – daljši programi naprej), je eden od ključnih evropskih kazalnikov na področju izobraževanja in usposabljanja. Ko govorimo o ciljni skupini **mladih, starih 20–24 let**, ki so dosegli vsaj srednješolsko izobrazbo, pa gre celo za eno od **petih ciljnih vrednosti na ravni Evropske unije** (pregled le-teh je objavljen na naslovu http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc34_en.htm). Slednja naj bi do leta 2010 dosegla vrednost **85 %**.

Zadnji rezultati, ki izhajajo iz Ankete o delovni sili (ADS) za leto 2007 (glej Tabelo 1/Graf 1) in so objavljeni v Poročilu o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, kažejo, da je za celotno Unijo pot do cilja še dolga.

Medtem ko so ciljno vrednost nekatere države že celo presegle (Češka, Poljska, **Slovenija** in Slovaška izkazujejo vrednosti nad 90 %), sta na drugem koncu rang lestvice Malta in Portugalska z rezultati, ki ne dosegajo niti 55 %, vendar napredek prav teh dveh držav glede na izhodiščno leto 2000 znaša več kot 10 odstotnih točk. Poprečje EU27 v 2007 znaša 78,1 %, kar pomeni le 1,5 odstotne točke napredka.

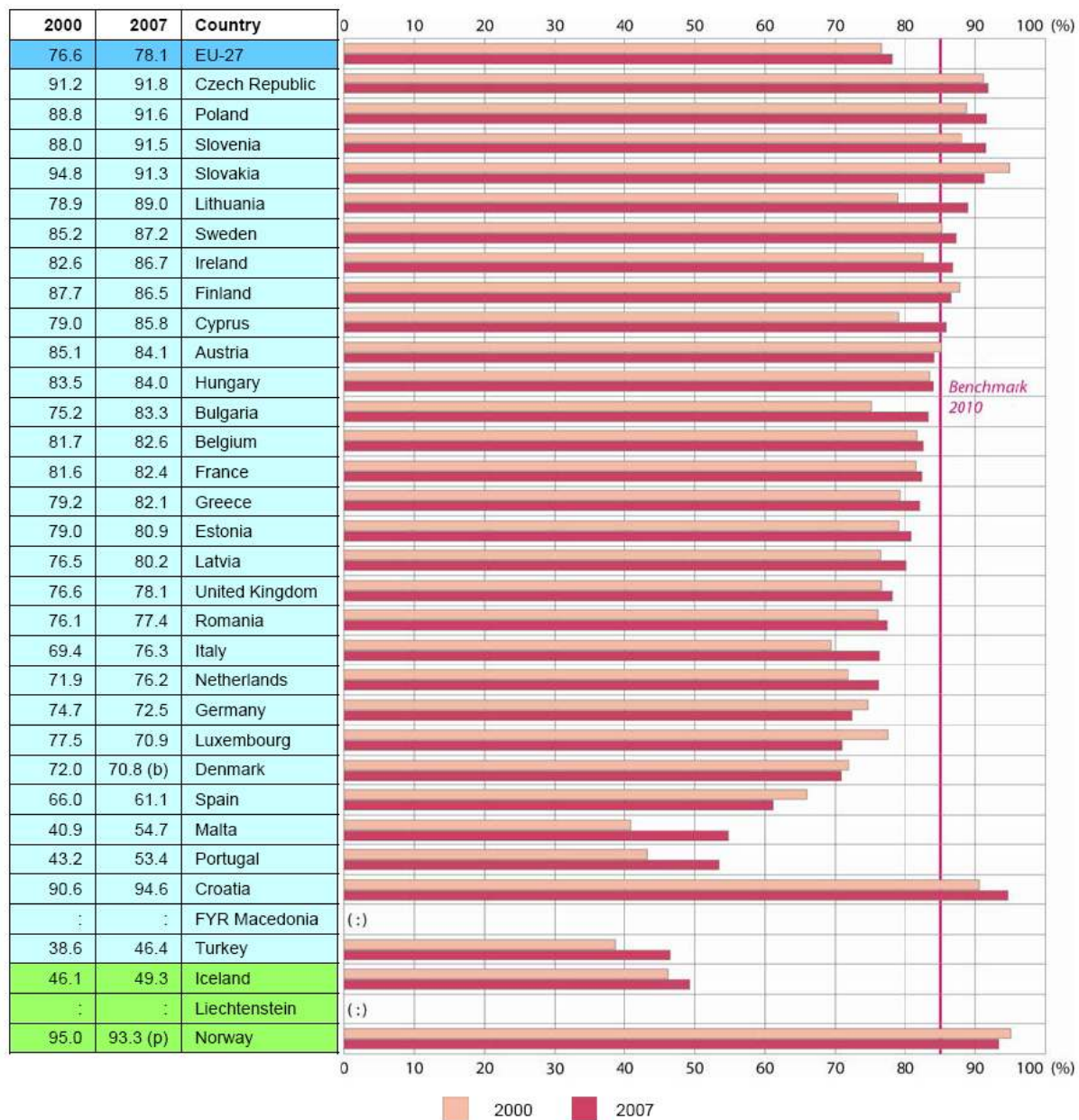
Obravnavani kazalnik, omejen na ciljno skupino 20–24 let starih, je v omenjenem poročilu obravnavan v okviru tematskega področja 'razvoj šolskega izobraževanja', zanimiv pa je tudi pogled na **dosežene ravni izobrazbe delovno sposobnega prebivalstva (15–64 let)**. Ta vidik je našel svoje mesto v poglavju Poročila, ki se ukvarja z zaposljivostjo, torej sposobnostjo posameznika, da pridobi zaposlitev. Ta je po eni strani odvisna od zakonitosti in institucij, ki opredeljujejo posamezen nacionalni ali regionalni trg dela, po drugi pa od znanja, spretnosti in naravnosti posameznika.

Raven dosežene izobrazbe delovno sposobnih prebivalcev, starih od 15 do 64 let, je sicer groba, a kljub temu indikativna mera znanja in zmožnosti, ki so na voljo v posamezni državi oziroma v Evropski uniji. Iz Tabele 2 je razvidno, da ima po ADS za 2007 skoraj ena tretjina tega prebivalstva EU27 (32,7 %) doseženo le nizko izobrazbo (raven ISCED 0–2 in 3C krajši programi), skoraj polovica (46,7 %) srednjo izobrazbo (raven ISCED 3AB–4) in ena petina (20,6 %) visoko izobrazbo (raven ISCED 5 in 6). Razveseljivo je, da je v primerjavi z izhodišnim letom 2000 delež prve skupine upadel za več kot 5 odstotnih točk, delež tistih s srednjo izobrazbo je narasel za 1,7 odstotne točke in delež tistih z visoko izobrazbo za 3,6 odstotne točke.

Iz tabele je tudi razvidno, da so med državami znatne razlike. Slovenija spada v skupino držav, v katerih je delež delovno sposobnega prebivalstva z nizko stopnjo izobrazbe manjši od 30 %, konkretno 22,2 % v letu 2007 (in 29,4 % v letu 2000). Medtem ko je v Sloveniji delež tistih z doseženo srednjo izobrazbo višji, kot je poprečje EU, namreč 59,3 %, pa je delež tistih z visoko izobrazbo manjši od evropskega poprečja, in sicer znaša 18,5 %; kljub temu velja omeniti da je bil tudi na tem področju od leta 2000 dosežen napredek, in sicer za 5,7 odstotnih točk.

Tabela 1/Graf 1: Delež prebivalstva, starega 20–24 let, ki je doseglo najmanj srednješolsko izobrazbo, stanje 2000 in 2007

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, str. 35)

Tabela 2: Dosežena formalna izobrazba delovno sposobnega prebivalstva, starega 15–64 let, stanje 2000 in 2007

	2000			2007			Change between 2000 and 2007		
	Percentage of the population with low, medium and high educational attainment			Percentage of the population with low, medium and high educational attainment					
	Low	Medium	High	Low	Medium	High	Low	Medium	High
EU-27	38.0	45.0	17.0	32.7	46.7	20.8	-5.3	1.7	3.6
Belgium	43.0	33.2	23.8	34.8	37.1	28.1	-8.3	3.9	4.4
Bulgaria	36.4	48.4	15.2	28.7	52.8	18.5	-7.7	4.4	3.3
Czech Republic	19.6	70.9	9.5	16.2	72.2	11.6	-3.5	1.3	2.1
Denmark	27.0	51.4	21.6	31.0	41.9	27.1	4.0	-9.5	5.5
Germany	21.5	57.1	21.4	23.0	56.3	20.7	1.5	-0.8	-0.7
Estonia	22.2	54.1	23.7	20.4	52.4	27.3	-1.8	-1.7	3.6
Ireland	43.8	37.5	18.7	34.9	37.0	28.1	-8.9	-0.5	9.5
Greece	48.4	37.6	14.0	41.0	39.7	19.2	-7.4	2.1	5.2
Spain	59.1	19.9	21.0	49.3	23.7	27.0	-9.8	3.8	8.0
France	40.1	40.1	19.8	33.8	42.1	24.3	-6.5	2.1	4.4
Italy	55.2	36.7	8.1	48.8	39.3	12.0	-6.5	2.6	4.0
Cyprus	40.7	37.2	22.1	31.1	39.1	29.7	-9.8	1.9	7.6
Latvia	24.1	61.0	14.9	23.5	57.6	18.8	-0.6	-3.3	3.9
Lithuania	23.5	41.7	34.7	19.8	56.3	24.1	-4.0	14.6	-10.6
Luxembourg	38.5	44.8	16.7	38.7	38.6	22.7	0.2	-6.2	6.0
Hungary	33.3	55.2	11.5	26.2	58.5	15.4	-7.1	3.3	3.9
Malta	79.4	15.6	4.9	71.4	17.0	11.5	-8.0	1.4	6.6
Netherlands	37.4	41.9	20.7	31.6	41.7	26.7	-5.8	-0.2	6.0
Austria	28.3	59.4	12.3	25.2	60.0	14.8	-3.1	0.6	2.5
Poland	26.6	64.3	9.1	20.4	63.9	15.7	-6.2	-0.3	6.5
Portugal	79.0	13.4	7.6	71.3	16.7	12.0	-7.7	3.3	4.4
Romania	35.9	58.7	7.4	30.9	59.1	9.9	-5.0	2.4	2.6
Slovenia	29.4	57.8	12.8	22.2	59.3	18.5	-7.2	1.5	5.7
Slovakia	22.1	69.7	8.2	18.4	69.7	11.9	-3.7	0.0	3.7
Finland	30.8	41.6	27.5	25.6	44.9	29.5	-5.2	3.2	2.0
Sweden	28.8	46.8	28.8	20.6	52.4	27.0	-5.7	5.6	0.2
United Kingdom	35.5	39.2	25.3	27.8	44.1	28.2	-7.7	4.8	2.9
Iceland	50.6	30.4	19.0	43.8	32.2	24.0	-6.8	1.8	5.0
Norway	17.1	54.2	28.7	28.9	42.0	29.1	11.8	-12.3	0.4

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, Statistični aneks, str. 218)

Spodnja tabela nakazuje, da na trgu delovne sile počasi prihaja do premikov, ko starejša generacija, pri kateri je delež manj kvalificirane delovne sile z nizko stopnjo izobrazbe precejšen, počasi zapušča trg dela, medtem ko mlajši, z višjima deležema dosežene srednje in visoke izobrazbe, prevzemajo njeno mesto.

Tabela 3: Delež delovno aktivnega prebivalstva v EU27 po starosti in doseženi izobrazbi v odstotkih

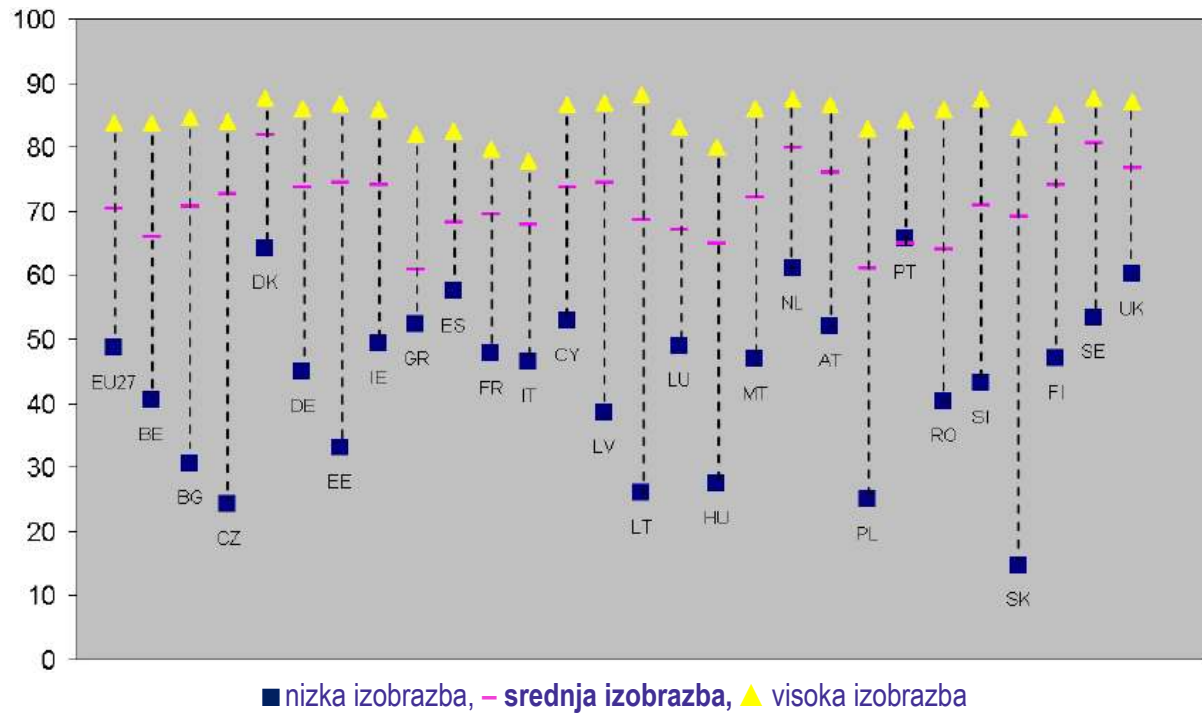
Starostni skupini	Nizka izobrazba	Srednja izobrazba	Visoka izobrazba
25–29 let	19,4	50,7	29,8
60–64 let	55,3	32,3	12,6

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, str. 150)

Dosežena stopnja izobrazbe ima neposreden vpliv na stopnji zaposlenosti in brezposelnosti. Na splošno za evropske države velja: višja stopnja dosežene izobrazbe prinaša višje stopnje zaposlenosti, kar je prikazano v Grafu 2, oblikovanem na osnovi podatkov iz Eurostat-ove baze podatkov New Cronos.

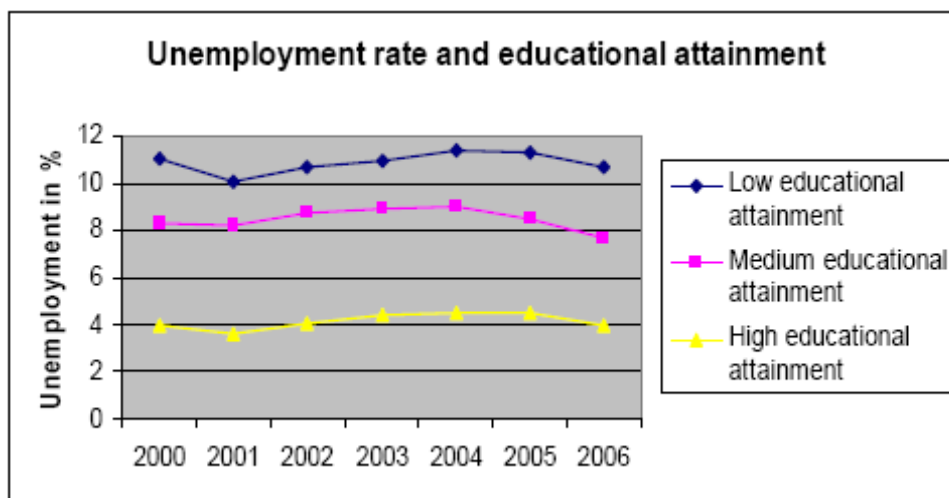
Graf 2: Stopnja zaposlenosti in dosežena izobrazba prebivalstva, starega 15–64 let, stanje 2007

Vir: Eurostat, New Cronos, 6. maj 2008 (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, Statistični aneks, str. 152)

Obratno-sorazmerno pa je razmerje med stopnjo dosežene izobrazbe in stopnjo brezposelnosti, kar je prikazano v spodnjem grafu.

Graf 3: Stopnja brezposelnosti in izobrazba prebivalstva, starega 15–64 let, za EU27 po letih

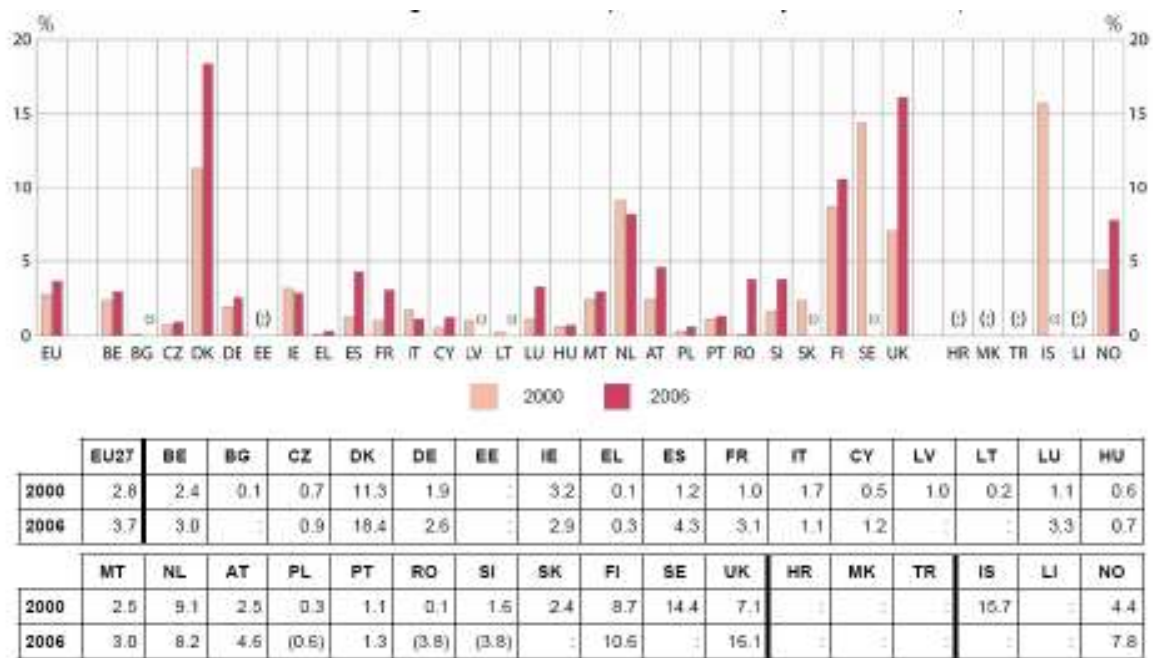

Vir: Eurostat, Anкета o delovni sili (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, Statistični aneks, str. 152)

Z vidika vključevanja v vseživljenjsko učenje – z namenom pridobivanja bodisi višjih stopenj formalne izobrazbe bodisi neformalnega znanja in spretnosti – je treba poudariti, da je udeležba prebivalcev z nizko doseženo izobrazbo (ISCED 0–2), starih od 25 do 64, v vseživljenjskem učenju praviloma manjša od udeležbe ciljnih skupin z višjimi doseženimi stopnjami izobrazbe. Za Slovenijo je ta kazalnik v letu 2000 1,6 %, v letu 2006 pa 3,8 %; podatka med letoma nista primerljiva zaradi sprememb v metodologiji Ankete o delovni sili, izpeljanih v letu 2003.

Graf 4/Tabela 4: Udeležba odraslih (25–64 let), ki imajo doseženo manj kot srednješolsko izobrazbo (ravni ISCED 0–2), v vseživljenjskem učenju, stanje 2000 in 2006

Vir: Eurostat, Anкета o delovni sili 2006 (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, Statistični aneks, str. 128)

Ciljna skupina odraslih z nizko stopnjo dosežene izobrazbe je torej rizična v tem smislu, da je ta del prebivalstva v večji meri podvržen tveganju, da izgubi zaposlitev, njegovo vključevanje v vseživljenjsko učenje, ki bi lahko prineslo rešitve, pa je praviloma manj pogosto. Pri snovanju zaposlitvene in izobraževalne politike je zato potrebno tej ciljni skupini nameniti posebno pozornost in jo pritegniti nazaj v sistem (formalnega in/ali neformalnega) izobraževanja in usposabljanja.

Kontaktna oseba za področje: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Informacijo pripravila: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Vir:

- Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. Indicators and Benchmarks – 2008; http://ec.europa.eu/education/policies/2010/progressreport_en.html

